

Jaarverslag 2019

De molens zijn van onze allen

INLEIDING

In 2019 koesteren we met z'n allen weer onze molens; monumenten waarvan enkelen terug gaan tot in de 16^e eeuw. Er gaat geen week voorbij zonder een molen in de media. Artikelen en films over de molens, foto's met een molen op de achtergrond, een molen als beeldmerk van een bedrijf of instelling, enzovoorts. Het toont aan hoe groot het belang van onze molens is.

De SIMAV merkt deze warme belangstelling o.a. in de toeloop van nieuwe vrijwilligers. Allerlei deskundigen die hun vrije tijd willen besteden aan het in stand houden van onze molens. We zijn daar heel blij mee, want enkel door de inzet van deze vrijwilligers kunnen we doen wat we moeten doen. Onbezoldigd leveren zij de gemeenschap vele deskundige uren.

Voldoende geld blijft een zorgenkind. De huidige subsidieregelingen voor onderhoud zijn ontoereikend om onze molens voor verval te behoeden. Instandhouding vergt aanzienlijke bedragen per molen. Van de beschikbare middelen komt 90% van het Rijk en de Provincie. De bijdragen van de Gemeenten zijn 10% van het onderhoudsbudget. Naast subsidies verkrijgt de SIMAV -in bescheiden mate- bijdragen van particulieren en bedrijven. De onvermijdelijke facturen van aannemer, schilder, rietdekker en molenmaker, moeten uiteindelijk wel worden betaald. Daar is (meer) geld voor nodig.

De SIMAV is in 1956 door de gemeenten in de Alblasserwaard en Vijfheerenlanden opgericht. Het Algemeen Bestuur wordt gevormd door vertegenwoordigers van de Colleges van B&W en het Waterschap Rivierenland. De noodzaak om tot additionele middelen te komen wordt ook sterk door hen gevoeld.

Wij hebben de molens van onze (voor)ouders gekregen. De molens zijn van ons allen. De SIMAV is de rentmeester die op de molens past. Het is echter onze aller taak dit erfgoed op een goede manier weer aan de volgende generaties door te geven. Daar staat de SIMAV voor en naar wij hopen ook de gemeenten en alle inwoners in onze regio; immers wat weg is, komt niet meer terug !

ONZE MOLENS

36 Rijksmonumenten

De SIMAV beheert 36 rijksmonumenten, te weten 33 volwaardige molens, 2 molenrestanten en 1 roedenloods; verspreid liggend over vijf gemeenten in de Alblasserwaard en Vijfheerenlanden. Bij rijksmonumenten is de eigenaar gebonden aan strakke wettelijke regels (Erfgoedwet). We zien die regels niet als een belemmering, maar als een steun in de rug ten behoeve van het in stand houden van onze molens. De gemeenten hebben de plicht er op toe te zien, dat we dat goed doen. Het zijn immers de gemeenten die wettelijk mede verantwoordelijk zijn voor de kwaliteit van de monumentenzorg.

Financiering onderhoud molens

Vanuit de reguliere subsidies is jaarlijks per molen zo'n € 11.000 beschikbaar. Het wordt beschikbaar gesteld door het Rijk (50%), de Provincie (40%) en de Gemeenten (10%). Dit bedrag gaat uit van een sober en doelmatig onderhoud. Ondanks de zeer lage beheerskosten van SIMAV (vrijwilligersorganisatie) is dit budget niet toereikend voor adequaat onderhoud. Landelijk onderzoek wijst uit dat voor molens, die zowel monument als werktuig zijn, maar liefst een 70% hoger bedrag nodig is. Een onderhoudsbudget van ongeveer € 17.000,-- per molen per jaar (prijsniveau 2020-01-01) maakt het mogelijk goed onderhoud te plegen en de forse kostbare renovaties vele jaren uit te stellen. Voor de SIMAV is het dan ook van groot belang goed preventief onderhoud te kunnen plegen. De subsidies voor renovatie bedragen ongeveer de helft van de totale kosten. Dat vergt bij dergelijke projecten veel eigen geld dat niet beschikbaar is.

Met de gemeenten Alblasterdam, Gorinchem en Hardinxveld-Giessendam zijn afspraken gemaakt over een hogere bijdrage voor hun molens. Dit verhoogt het onderhoudsbudget van deze molens tot € 12.500.

Technisch onderhoud molens

De subsidies van Rijk en Provincie zijn gebaseerd op de 6-jaarlijkse Periodieke Instandhouding Plannen (PIP). Voor 28 van de 33 volwaardige SIMAV molens liep deze periode in 2018 ten einde. In totaal is er circa € 30.000 meer regulier onderhoud gepleegd dan aan subsidie werd ontvangen. Dit was in 2018 financieel mogelijk door flinke besparingen in de organisatie- en molenbeheerskosten. Voor de nieuwe PIP-periode 2019-2024 zijn drie gespecialiseerde bureaus ingeschakeld om de molens grondig te inspecteren en op grond daarvan nieuwe PIP-plannen te maken. Hiermee werd in 2018 de subsidie voor de komende zes jaren zeker gesteld.

Er is in 2019 tevens één groot-onderhoud project uitgevoerd. Dit betrof een gevelreparatie aan de Kooiwijkse Molen te Oud-Alblas voor circa € 15.000, waarbij 50% subsidie is ontvangen. Daarnaast was er een vervelende schade aan een molen. De spil (aandrijftras) van de Achtkante Molen te Streefkerk was op twee plaatsen gekraakt, waardoor de molen niet meer kon draaien. Gelukkig kon het mankement worden verholpen door te spil te versterken met hoekijzers en pennen. Ook bleek het onder wiel ontzet en de water as uit het lager geraakt. Een totale schadepost van circa € 12.000. Deze schade kwam geheel voor eigen rekening van SIMAV.

Niet-subsidiabel onderhoud

Rondom de molens zijn er ook allerlei onderhoudskosten, die volledig door de SIMAV zelf moeten worden gedragen vanuit de huuropbrengsten. Zoals het onderhoud aan molenwoningen, schuren, erven, e.d. Dit omvatte in 2019 een bedrag van € 16.000,-- (2018 € 12.000,--).

Achterstand in onderhoud

Al in 2013 is voorafgaand aan de PIP-periode een nulmeting gedaan bij 28 van de SIMAV molens. Daaruit bleek een achterstand in onderhoud van minimaal € 2,5 miljoen. Rekening houdend het gestegen prijspeil, wordt het totaal aan renovatiebehoefte nu op meer dan € 3,5 miljoen geschat (€ 110.000 per molen). Een bedrag dat de SIMAV niet zelfstandig kan opbrengen. Met de onderhoudsreserve die SIMAV nog heeft kan met de 50% subsidieregelingen maar tot een totaal van maximaal € 800.000 worden aangepakt. Iets minder dan een kwart van de totale behoefte.

Daarbij komt de vraag: welke molen, welke onderdelen eerst? Dit stelt de SIMAV voor lastige, maar onontkoombare keuzes en het stellen van prioriteiten. Daarvoor is een actueel en helder inzicht vereist wat nu echt per molen nodig is. In 2019 is hard gewerkt aan het verbeteren van het inzicht en is de basis gelegd voor deze keuzes.

Gorinchemse molens

Bij de overdracht in 2016 van de vier Gorinchemse molens aan SIMAV zijn renovatie afspraken gemaakt met de Gemeente Gorinchem. Het werk, dat in zijn totaliteit 4 jaar in beslag zal nemen. De restauratie komt voorjaar 2020 gereed.

Houtbescherming

Schimmels en insecten zijn per definitie vijanden van molens. Het grootste gevaar komt van een heel klein beestje: de bonte knaagkever. Dit kevertje wordt 6 tot 8 mm groot en heeft als larve een voorkeur voor eikenhout. In tegenstelling tot de 'gewone' houtwormen, die vooral het spinhout eten, eet deze knaagkever meestal het kernhout op. Daardoor is vaststelling lastiger en de schade veel ingrijpender. Bestrijding op traditionele wijze heeft vaak geen blijvend succes. Meestal moet uiteindelijk het aangetaste hout worden vervangen, wat in een molen heel lastig en kostbaar is. Door de SIMAV is onderzocht of een nieuwe methode, met volledig inpakken en met gas behandelen van de molen, uitkomst zou kunnen bieden. Dit bleek niet haalbaar door de lastige toegankelijkheid van de (water)molens en de daarmee gemoeide zeer hoge kosten.

Een ander probleem is van klimatologische aard: het stijgende CO₂ gehalte in de lucht. De extra koolstofdioxide leidt tot meer algengroei dat het hout van de molens aantast.

Het is al de laatste jaren ingewikkelder geworden om het molen hout goed te beschermen. In het verleden werd bij molens vooral teer gebruikt, een zeer effectief beschermingsmiddel voor het hout. Sinds 1996 is dit echter vanwege milieuoverwegingen verboden, maar een echt goed alternatief is er nog niet. Het gevolg daarvan is meer onderhoud en hogere kosten.

De Koffiemolen

De 'molen zonder wieken' in Streefkerk (Hoge Tiendwegmolen) heeft in 2018 een mooie nieuwe bestemming gekregen. Het toerisme in de Alblasserwaard is al lang niet meer beperkt tot Kinderdijk, maar verspreidt zich steeds meer. Het aantal recreatieve fietsers door onze polders stijgt. Vooral op de prachtige Tiendweg van Nieuw-Lekkerland tot Groot-Ammers is dat goed te merken. Kortom een schitterende plek voor lichte horeca, een koffiehuis met een klein zonnig terras tussen de weilanden en draaiende molens. Afgelopen warme zomermaanden hebben velen voor het 2^e jaar kennis gemaakt met deze nieuwe aanwinst voor de regio.

Molen Souburgh

Na een aanloopperiode van een aantal jaren werd in maart gestart met de aanleg van een eigen toegangsweg naar de molen. Aansluitend zijn 8 stuks stalen schroefpalen ingebracht. Deze werden volgestort met beton, waarna er een 50 centimeter dikke betonplaat over werd gestort die na uitharding aan de noordwestzijde werd opgevijseld waardoor de molen weer in de juiste rechtstand kwam te staan. Direct daarna zijn de slechte gedeelten in het gevelmetselwerk vervangen door nieuwe IJsselstenen. In de molenromp waren geen kozijnen meer aanwezig, deze werden nieuw gemaakt in vorm en afmetingen als in het verleden aanwezig waren. Gelijktijdig werden de aangetaste vloerdelen verwijderd en de slechte vloerbalken hersteld.

Door de molenmakers werd de rolvloer met rollen (dit is het mechaniek waarop de molenkop volledig rond gekruid kan worden) deels vervangen en gerestaureerd. In de molenkop werd vervolgens het bovenwiel, de vang en het boven rondsel gerestaureerd. In 2020 worden de restauratiewerkzaamheden voortgezet.

Molenkade Groot-Ammers

Waterschap Rivierenland is in 2017 gestart met het verbreden en verhogen van de Molenkade in Groot-Ammers met als doel de waterveiligheid te vergroten. Vanwege de verbreding is de naastgelegen poldersloot gedempt en circa 70 meter landinwaarts verlegd. Hierbij worden

maatregelen genomen om de molens van water te blijven voorzien, zodat de eeuwenoude maalfunctie behouden blijft. Het was nodig om de historische roeden loods van SIMAV tijdelijk te ontmantelen en op te slaan. Deze zal na de werkzaamheden weer terug worden geplaatst. Spijtig was dat bij het slaan van de benodigde damwand in de Boezem een grote scheur is ontstaan in een muur van de Gelkenes Molen. Een forse schade voor rekening van het Waterschap Rivierenland.

Molenbiotoop

Molens zijn niet alleen qua gebouw monumentaal; het zijn ook historische werktuigen, die primair draaivaardig en waar mogelijk ook maalvaardig moeten zijn. Een molen die niet kan draaien, zal onherroepelijk vervallen. Onontbeerlijk om te kunnen draaien is een vrije windvang en -lozing. Omdat molens vroeger van zeer groot belang waren om onze polders droog te houden, werden de regels daarover van nature nageleefd. Dit werd anders halverwege vorige eeuw toen de molens hun functie in het waterbeheer verloren en er nog maar weinig aandacht was voor dit erfgoed. Er kwam meer bebouwing bij molens, maar ook (hoge) bomen die de wind wegnamen.

Het is onze (wettelijke) taak (Erfgoedwet, Provinciale Verordening Ruimte) om het toevertrouwde erfgoed in stand te houden. Dus ook te beschermen tegen niet goed doordachte planvorming, t.w. (bouw)projecten die de molen in gevaar brengen/schaden. Deze taak rust overigens niet alleen op de SIMAV, maar ook op de gemeenten bij haar toezichtplicht op rijksmonumenten.

Ontwikkelingen binnen de zogenaamde molenbiotoop vereisen wettelijk vooroverleg, resulterend in een advies (formeel) aan de gemeente. Binnen de SIMAV is het DB verantwoordelijk voor een correcte afhandeling van het vooroverleg. De SIMAV beschikt over een eigen vrijwillig biotoopadviseur. Met de gemeente Molenlanden zijn, gelet op het grote aantal molens in deze gemeente, procesafspraken gemaakt. Met de overige gemeenten bleek dit niet nodig.

In 2019 zijn 9 verzoeken van gemeenten om advies bij de SIMAV binnen gekomen. Het merendeel van de door de SIMAV uitgebrachte adviezen was instemmend (zij het in een aantal gevallen onder voorwaarden). Eén verzoek kwam rechtstreeks binnen van de aanvrager en betrof een advies in het zogenaamd vooroverleg. Het DB is, op een enkele uitzondering na (Kerkmolen, Molenaarsgraaf), tevreden over de wijze waarop het overleg met de gemeenten heeft plaatsgevonden.

Ons historisch besef is nu geheel anders dan vroeger. Gemeentebestuurders hadden andere prioriteiten dan het in stand houden van hun erfgoed. Zo is bij de Kerkmolen het dorp bijna rond de molen heen gebouwd. Enkel vanuit het zuidwesten is er nog vrije windvang. Groot was dan ook de verwondering dat de Gemeente Molenlanden juist hier nu een nieuwe woonwijk plant. Daarmee komt de Kerkmolen in groot gevaar. Vanaf het begin heeft de SIMAV zich tegen deze locatie verzet en met redenen omkleed getracht de Gemeente van dit plan af te brengen. Niet omdat wij tegen woningbouw zijn. Het is echter onze (wettelijke) taak om het toevertrouwde erfgoed in stand te houden. Dus ook te beschermen tegen niet goed doordachte planvorming die de molen in gevaar brengt. De plannen van de gemeente staan ook haaks op de verordeningen van de Provincie Zuid-Holland. Deze heeft ter bescherming van de laatste molens zeer stringente regels uitgevaardigd. Binnen een straal van 400 meter rond de molen is woningbouw daardoor sterk ongewenst. In 2019 is rond het dossier Kerkmolen nog geen voortgang geboekt. Van de zijde van de gemeente heerst een oorverdovende stilte.

ONZE MOLENAARS

Het eeuwenoude beroep van molenaar kreeg eind 2017 bijzondere erkenning omdat UNESCO het op de lijst van immaterieel erfgoed plaatste. Het ambacht van de molenaar dreigde ooit uit te sterven toen de molens hun functie verloren, maar tegenwoordig laten vele vrijwillige molenaars de molens in Nederland weer volop draaien. Veel jongeren volgen bij 't Gilde een gedegen opleiding, zodat ze straks zelf een molen onder de hoede kunnen nemen.

Bij de SIMAV zorgen zo'n 45 molenaars vol passie voor 'hun' molen. Zij zorgen dat de molen vaak draait en zo mogelijk ook maalt, een genot voor de inwoners van deze regio en natuurlijk ook voor de vele recreanten die ons bezoeken. Maar daarnaast besteden de molenaars ook vele onbezoldigde uren aan het kleine onderhoud en reparaties. Zonder hun voortdurende inzet is het in stand houden van de molens een onmogelijke opgave.

De Provincie Zuid-Holland eist minimaal 60.000 omwenteling per molen per jaar. De SIMAV molenaars zitten daar altijd ver boven. Dat is goed voor de molen, maar natuurlijk ook voor de toeristische ambities van deze streek. Immers draaiende molens maken het plaatje compleet. In 2019 hebben de SIMAV molens gemiddeld 261.000 (2018: 235.000) aswentelingen gemaakt. In totaal zijn dit voor alle SIMAV molens bijeen circa 8.360.000 omwentelingen. Restauraties en onderhoudswerkzaamheden hebben invloed op het aantal omwentelingen. Hoewel afhankelijk van de windsterkte, laat het zich berekenen dat de molens in het afgelopen jaar meer dan 11.000 uren hebben gedraaid. Dit betekent dat per molen bijna 350 uur aan onbezoldigde tijd door de molenaar is besteed, nog los van alle bijkomende werkzaamheden aan de molen.

Onderling vormen de molenaars een hechte groep, die elkaar waar mogelijk helpen. Op de jaarlijkse Molenaarsavond (2019 in Het Arsenaal in Nieuwpoort) treft men elkaar en worden de ontwikkelingen binnen de SIMAV besproken met DB en commissies.

ONZE TECHNISCHE COMMISSIE

Naast de restauratie van korenmolen De Hoop te Gorinchem en de Souburghse Molen te Alblasterdam, welke werkzaamheden in 2020 nog doorlopen, waren de TC leden druk met het opnemen van de voor het betreffende budgetjaar geplande onderhoudswerkzaamheden, voor wat betreft molenmakerwerkzaamheden, schilderwerk en overige relevante onderdelen.

Voor in aanmerking komende herstelwerkzaamheden werd zo nodig een werkomschrijving opgesteld en in combinatie met een offerte aanvraag naar geselecteerde contractnemers gestuurd. Na vergelijking van de ontvangen offertes werd de opdracht verstrekt aan de meest gunstige aanbieder in relatie tot kwaliteit en planning. Begeleiding en kwaliteitsbewaking werd door het betreffende TC lid uitgevoerd.

De contacten met de huurders en molenaars werd onderhouden door de TC leden die als contactpersoon belast waren met het technisch beheer van de betreffende molen.

De hieruit voortvloeiende meldingen etc. werden zo mogelijk direct afgehandeld, en/of in het maandelijks TC overleg behandeld.

In specifiek door SIMAV ontwikkelde inspectierapporten voor de verschillende type molens werd in samenspraak met de betreffende molenaar de technische status vastgelegd en waar

nodig bij zaken waar de veiligheid niet gewaarborgd was, er direct adequate maatregelen getroffen werden.

In het maandelijks TC overleg werden alle relevante zaken behandeld, zoals voortgang lopende werkzaamheden, onderlinge uitwisseling van ervaringen zowel technisch als met contractnemers etc.

Controle op veiligheid en biotopen werden door de TC leden regelmatig

ONZE PR

De SIMAV-vrijwilligers brengen de molens dichterbij de bewoners en recreanten. Herkenbaarheid van de molens als SIMAV-molens is één van de doelstellingen van de actieve PR-commissie. De SIMAV vlag hangt bij diverse molens in de mast of op de molen. Er zijn nieuwe vlaggen van een betere kwaliteit doek, om meer de vlag te kunnen hijsen zonder te snelle slijtage. Veel molenaars zijn herkenbaar gekleed in een jack met het SIMAV logo.

Op een aantal dagen per jaar zijn onze molens open en vrij toegankelijk voor bezoekers, in 2019 was dat tijdens de Nationale Molendag in mei, tijdens de Open Monumentendag in september en op de SIMAV-Molendag op de eerste zaterdag van oktober. Daarnaast zijn een drietal molens op zaterdag bezoekmolen, steeds is dan één van deze molens open. De molen in Leerdam is bijna elke zaterdag te bezoeken. De twee Gorcumse Stads/korenmolens zijn meerdere dagen per week open. De molenaar staat die dagen klaar om meer te vertellen over de geschiedenis van de molen, de werking van de molen en de functie die de molen nu nog heeft als cultureel/historisch monument. De molens worden zoveel mogelijk ingezet voor educatieve doelen en waar dat kan ook voor een 'streek' toeristisch doel. Op de SIMAV-Molendag worden collega-molenaars uit andere molengebieden uitgenodigd onze molens een bezoek te brengen.

In molen De Hoop in Gorinchem werd in het voorjaar t/m september een tijdelijke expositie ingericht over de Oude Hollandse Waterlinie.

Dit jaar hebben een 6-tal molens meegedaan aan NL doet in maart. Deze vrijwilligers dag, die jaarlijks wordt gehouden in samenwerking met het Oranjefonds, geeft vrijwilligers de gelegenheid om in groepsverband werkzaamheden te verrichten op het terrein rond de molen. Of het nu schilderen is, snoeien van bomen en struiken, het plaatsen van een hekwerk of het maken van een nieuwe boenstoep. De werkzaamheden zijn divers en noodzakelijk voor een goed onderhoud van het molenterrein.

In het voorjaar is door de PR-commissie een nieuw voorstel Reclamebeleid gemaakt om reclame te kunnen voeren bij bedrijfsmatig verhuurde molens.

Het publiek wordt uitgebreid geïnformeerd over de organisatie van de SIMAV, de molens en de molenaars. Dat gebeurt o.a. door 3 nieuwsbrieven die digitaal worden verspreid onder bijna 500 ontvangers via e-mailadressen. Via de griffies van de gemeenten en provincies ontvangen daarnaast nog een paar honderd raads- en statenleden de informatie. De nieuwsbrief wordt tevens gemaïld naar basisscholen en naar bedrijven die op welke wijze dan ook een bijdrage leveren aan het streektoerisme.

Het ondersteunen van het streektoerisme doet SIMAV o.a. door het uitgeven van een aantal toeristische uitgaven, zoals een eigen brochure met een overzicht van alle SIMAV molens. Dit jaar is

de brochure in herdruk gegaan met een losse uitvouwbare toeristische kaart, waarop de molens staan aangegeven. Ook de eerder uitgegeven 3 molenfietsroutes zijn in herdruk gegaan, voor de eerste druk was veel belangstelling en deze waren na een jaar op. De fietsroutekaarten en de molenbrochure zijn tevens te downloaden vanaf de site: www.simav.nl

2019 stond ook in het teken van de vier-seizoenen fotowedstrijd. Deze is inmiddels afgerond. Er zijn een groot aantal foto's toegestuurd van SIMAV-molens die vaak een prachtig beeld gaven van de molen en de omgeving. Verrassende foto's soms, zoals we de molens zelf nog niet eerder zagen. Schoolklassen bezoeken regelmatig onze molens, in combinatie met de eerder ontwikkelde lesbrief is dit mogelijk bij diverse molens in het hele gebied.

We proberen bekendheid te krijgen door onze veel bezochte facebookpagina en onze website. Op onze Instagramaccount worden steeds meer foto's geplaatst. Via de social mediakanalen nemen we ook berichten over die andere kanalen plaatsen en regelmatig worden ook berichten over de SIMAV molens geplaatst op andere facebookaccounts en websites. De kruisbestuiving verhoogt niet alleen onze belangen, maar het versterkt ook de samenwerking met andere organisaties. Het lukt goed om steeds nieuwe berichten te plaatsen, waardoor deze informatiekkanalen nieuwswaardig blijven.

Bij de start van de restauratie van de Souburghse molen te Alblasserdam is een speciaal facebookaccount geopend om de bouw-en restauratieontwikkelingen te volgen. Met enige regelmaat sturen we naar de media persberichten uit. Vaak wordt dit bericht, al of niet met foto, geplaatst. Ook de huidige grote restauraties worden door de media gevolgd. Het baart ons wel zorgen dat een aantal uitgaven van de lokale bladen zijn verdwenen. We zijn hierdoor afhankelijk van de overblijvende kranten in de regio.

Voor 2020 zijn alweer volop plannen op PR-gebied ontwikkeld. Op dit moment zijn twee van onze molens in restauratie. Zodra molen de Hoop in Gorcum weer open gaat zullen daar frequenter exposities opgezet worden, steeds in samenwerking met cultuur/historische partners. De Souburghse molen te Alblasserdam krijgt een functie als bezoekenmolen die meerdere dagen per maand open zal zijn voor publiek uit de directe omgeving. Deze molen ondergaat op dit moment een ingrijpende restauratie.

Plannen om in het molengebied Streefkerk meer bezoekers te trekken zijn in ontwikkeling, te denken valt hierbij aan kleinschalige groepsactiviteiten, educatie en niet in de laatste plaats de individuele recreant/fietser. De Achtkantmolen zal worden ingericht als bezoekersmolen.

ONZE ORGANISATIE

De SIMAV organisatie bestaat volledig uit betrokken en bevlogen professionele vrijwilligers, met een tijdsinzet van enkele uren per week tot meer dan een halve "werkweek".

Afgelopen najaar is afscheid genomen van onze voorzitter, dhr. Peter de Waard. Het bestuur is hem erkentelijk voor zijn inzet. Naast afscheid hebben we ook 2 nieuwe DB leden mogen verwelkomen. Per 1 januari dhr. Floor de Lange als 2^e secretaris en mw. Linda Mak als 2^e penningmeester en coördinator automatisering. De plv. voorzitter, dhr. Teus van Gelder heeft het voorzitterschap gedurende de rest van het jaar op zich genomen.

De PR-commissie bestaat uit 6 leden. Eind 2019 is dhr. Kees de Zanger met zijn werkzaamheden voor de commissie gestopt, hij is opgevolgd door dhr. Bas den Deugd. Met Bas heeft de PR-commissie ook weer twee molenaars in haar midden.

De Technische commissie telt 9 technisch geschoolde leden. In de loop van dit jaar moest Wim Meerkerk om gezondheidsredenafscheid nemen. 3 van deze TC leden zijn tevens molenaar op een SIMAV molen.

Er hebben, behoudens het genoemde, in de organisatie geen verdere mutaties plaats gevonden.

De automatisering kreeg afgelopen jaar ook weer veel aandacht. Onze organisatie moet kunnen beschikken over een eigentijds en adequaat informatiesysteem. Ook om te kunnen voldoen aan nieuwe wettelijke bepalingen (zoals AVG). Vandaar er hard is gewerkt aan een zeer professionele database. Dank zij de grote deskundigheid van onze vrijwilligers kan deze geheel intern en op maat worden gebouwd.

Bijzondere aandacht vergde de gemeentelijke herindelingen per 1 januari 2019; in het bijzonder de overgang van de Gemeenten Leerdam en Zederik naar de provincie Utrecht. Vier van de SIMAV molens liggen nu in een andere Provincie, waar andere regels gelden. Helaas kent Utrecht geen afzonderlijke molensubsidies en bescherming van de molenbiotoop, zoals in de zeer molenvriendelijke provincie Zuid-Holland is geregeld. Deze overgang vraagt veel bestuurlijke aandacht. Onze penningmeester, dhr. Henk van Dieren participeert in het Utrechtse bestuurlijk overleg. De gemeente Vijfheerenlanden, in de persoon van wethouder Maks van Middelkoop heeft toegezegd zich sterk te zullen maken richting de provincie met betrekking tot de molenbelangen in zijn gemeente.

Algemeen Bestuur

Het Algemeen Bestuur (AB) van SIMAV wordt gevormd door vertegenwoordigers van de gemeenten in de Alblasserwaard en Vijfheerenlanden en het Waterschap Rivierenland. Het zijn veelal de wethouders (en een heemraad) die deze functie vervullen en zo het eigendom van het gezamenlijk erfgoed, de molens, mede beheren. Het AB is het hoogste orgaan binnen de Molenstichting, Zij benoemt de leden van het Dagelijks Bestuur, keurt het beleid en de begroting goed, en stelt de jaarrekening vast.

Het AB heeft zowel in het voor- als in het najaar vergaderd. Alle statutaire zaken zijn daarbij aan de orde geweest, evenals ontwikkeling in en rond de SIMAV. Het AB heeft het DB toestemming gegeven nader te onderzoeken welke samenwerkingsverbanden nuttig zijn voor het voortbestaan van onze molens.

De SIMAV streeft er naar zo transparant mogelijk te zijn. Dit wordt gedaan via de website, waar alle informatie te vinden is en via een uitvoerig Jaarverslag en informatie via de Nieuwsbrieven.

De samenstelling van het Algemeen Bestuur is in 2018 aanzienlijk gewijzigd. De verkiezingen brachten dit jaar nieuwe gemeenteraden en nieuwe wethouders, daarmee ook nieuwe SIMAV bestuursleden:

Samenstelling per 31 december 2019:

- Gemeente Alblasserdam: mw. A.D Zandvliet
- Gemeente Gorinchem: dhr. D. van Zanten
- Gemeente Hardinxveld-Giessendam: dhr. J. Nederveen
- Gemeente Vijfheerenlanden: dhr. M. van Middelkoop
- Gemeente Molenlanden: dhr. J. Quik
- Gemeente Papendrecht: dhr. C. de Ruijter
- Gemeente Sliedrecht: vacature
- Waterschap Rivierenland: dhr. M. Gremmen

Indien geen (nieuw) bestuurslid na de verkiezingen is aangewezen neemt overeenkomstig de statuten de burgemeester of de dijkgraaf zitting in het Algemeen Bestuur.

In 2019 wijzigt het Algemeen Bestuur door de samenvoeging van de gemeenten Giessenlanden en Molenwaard tot de nieuwe gemeente Molenlanden, en door de samenvoeging van Leerdam, Zederik en Vianen tot de nieuwe gemeente Vijfheerenlanden.

Dagelijks Bestuur

Het Dagelijks Bestuur (DB) van Molenstichting SIMAV geeft leiding aan de organisatie en is voor zijn handelen verantwoording verschuldigd aan het Algemeen Bestuur. Zij vertegenwoordigen de Stichting in en buiten rechten.

Samenstelling:

- Voorzitter P. (Peter) de Waard (tot 10 oktober)
- Vicevoorzitter en PR T. (Teus) van Gelder (voorzitter na 10 oktober)
- 1^e Secretaris H. (Herman) van Santen
- 2^e Secretaris F. (Floor) de Lange
- 1^e Penningmeester H. (Henk) van Dieren
- 2^e Penningmeester L. (Linda) Mak (v.a. 1 november)
- Technische Zaken A. (Adri Konijnenburg)
- Technische Zaken J. (Juriean) Kramer

ONZE FINANCIËN

Reservepositie

De SIMAV opereert in het werkveld van monumentenbehoud, waarin het steeds weer een uitdaging is, om de goede aanvragen, op het juiste moment, bij de op dat moment relevante instantie, voor subsidie in te dienen. Daar bovenop komt de omstandigheid dat monumenten die de SIMAV beheert, werktuigen zijn. Monumenten als molens die een werktuig zijn met bewegende delen, het voor de veiligheid en voor de instandhouding, het uitstellen van onderhoud niet mogelijk is. Zo zelfs, wanneer het periodiek onderhoud wordt uitgesteld, het moment voor dure restauraties eerder aan de orde is. Onderzoek heeft uitgewezen dat door goed periodiek onderhoud het restauratiemoment kan uitgesteld worden van 15 naar 30 jaar. Met als gevolgtrekking, dat bij het benutten van de mogelijkheid van periodiek onderhoud dit de laagste maatschappelijke kosten heeft.

Rekening houdend met de vorenstaande geschetste omstandigheden is de reservepositie vooralsnog gezond. Het eigen vermogen is ongeveer gelijk gebleven op rond € 500.000. Het gebruik daarvan zal door de nu in uitvoering zijnde plannen van restauratie en de aanvragen voor de komende jaren worden gebruikt.

Overlopende activa en passiva

Onder deze posten worden, naast de gebruikelijke overlopende posten, onder andere de egalisaties van de in uitvoering zijnde restauraties-, groot-onderhoud- en periodiek onderhoud geboekt. Van de gemeente Gorinchem € 190.000 van het door de Gemeente Gorinchem niet uitgevoerde onderhoud van de PIP-plannen over de periode 2013-2018 geboekt. Dit wordt door SIMAV uitgevoerd gelijktijdig met de restauraties van de 4 molens in de komend 4 aaneengesloten jaren, gestart met de aanvraag in 2019 voor Molen De Hoop. Verder heeft de Gemeente Molenlanden gedurende twee jaren totaal € 100.000 extra beschikbaar gesteld voor onderhoud van hun molens, waarvan in 2019 € 35.000 is ontvangen en in 2020 volgt de tweede termijn. Van een particulier werd

€ 10.000 ontvangen voor een met name genoemde molen. Deze bedragen worden wel specifiek bijgehouden, zodat er geen vermenging kan plaatsvinden. Deze wijze van werken voldeed tot op heden. Maar nu gemeenten meer extra en speciaal bestemde bedragen voor hun molens toekennen, vraagt dit een nog transparantere verwerking, wat in 2020 zal worden bekeken.

Gemeenten

Het begrip voor de kosten van het molenbehoud is bij veel gemeenten sterk verbeterd. De actieve inzet van onze vorige voorzitter voor dit onderwerp begint zijn vruchten af te werpen. Door de extra bijdrage (op dit moment nog maar voor twee jaren) van de gemeente Molenlanden zijn de bijdragen in stijgende lijn. Nadat de gemeenten Gorinchem en Alblasserdam al een paar jaar op het hogere niveau zitten, is nu Molenlanden (nu nog wel voor twee jaren) gevolgd. Ook de Gemeente Hardinxveld -Giessendam heeft de eerste stappen gezet en wij verwachten dat deze gemeente komend jaar gaat volgen. Blijft nog een gemeente met molens op haar grondgebied over, de gemeente Vijfheerenlanden.

Van de regiogemeenten die geen molens op hun grondgebied hebben plus het waterschap zijn nog niet op het gevraagd niveau. De gemeente Papendrecht heeft al enige jaren een bedrag dat meer in de buurt komt, maar de gemeente Sliedrecht en het Waterschap liggen nog op redelijk grote afstand achterop.

Subsidies

De verantwoording van de PIP-periode 2013-2018 is tijdig ingediend, in maart 2019. De RCE heeft door achterstanden nog geen eindbeschikking afgegeven. Om die reden hebben we van het Rijk, en als gevolg daarvan ook van de Provincie(s) nog € 140.000 te ontvangen. Dat valt onder de overlopende activa.

Bij de Provincie Zuid-Holland zijn 1 restauratieplan en 3 plannen voor groot-onderhoud ingediend. Daarvan is het restauratieplan Molen De Hoop en een de drie groot-onderhoud, die voor de Broekmolen, gehonoreerd. We hebben nog onderzocht of het indienen van een aanvraag voor restauratie en groot-onderhoud bij de provincie Utrecht al mogelijk is. Maar de regelingen die er nu bestaan laten dat niet toe. De Provincie Utrecht is haar vierjarig beleid voor erfgoed & cultuur aan het herijken ten behoeve van de periode 2020-2023. Wij zijn daar in het kader van het P(latform) U(trechtse) M(olens) bij betrokken en verwachten, gezien de beantwoording van onze zienswijze bij de herindeling, er ook de ruimte ontstaat voor restauratie/groot-onderhoud voor (onze) molens.

Beheer molens

De huren zijn iets lager uitgevallen omdat er bij een tweetal molens wisselingen hebben plaatsgevonden, met een beperkte periode aan leegstand als gevolg. Beide molens zijn met ingang van 2020 weer verhuurd. Een van die molens is de Molen Jan van Arkel in Arkel waarvoor de stichting De Gespreide Herberg plannen ontwikkelt om overnachtingsmogelijkheden daarin te realiseren. Daarvoor wordt in het eerste kwartaal van 2020 nog wel een korting op de huur gegeven. De verzekeringspremies zijn gestegen. Dat komt eensdeels doordat een van de dekkende verzekeringsmaatschappijen zich heeft teruggetrokken en opgevuld is met een met een hogere premie. Ook is de herbouwwaarde door de gestegen bouwkosten flink hoger. Omdat de verzekeringsmarkt op drift is, is ons nadrukkelijk geadviseerd nu nog niet te bewegen. Wel zijn er, met Kinderdijk samen, al de eerste gesprekken geweest om dit tijdig voor de periode vanaf april 2022 wel te doen.

Het niet subsidiabele onderhoud, voornamelijk aan de woningen, is vertraagd door de inzet van de capaciteit bij ander restauratie- en onderhoudsplannen.

Algemene kosten

De zakelijke lasten (Onroerend Zaak Belasting en Waterschapslasten) zijn lager. Wij hebben de actie van enige jaren gelden herhaald om, onderbouwd met een rechtelijke uitspraak uit Middelburg, bezwaar aan te tekenen tegen de gehanteerde heffingsmaatstaf, de bekende ozb-waarde. Alleen bij de 3 gemeenten die gemeenten die OZB heffen op monumentale molens. Dat heeft wel tot een verlaging geleid. We hebben dat begroot voor 2019 en 2020 in twee stappen. De Gemeente Molenlanden is nog verder bezig met dit onderwerp, wat hopelijk leidt tot nog een verdere verlaging van de kosten. Want het blijft bijzonder, om via de ene hand subsidie te verstrekken en met de andere hand weer een heffing op te leggen. Er zijn gemeenten die op die basis geen OZB heffen. De algemene (organisatie) kosten zijn in grote lijnen verlopen overeenkomstig de begroting. Het jaar 2018 was lager (2017 was 55.018) doordat het aantal nieuwe vrijwilligers pas in de loop van dat jaar 2018 plaatsvond.

De afschrijvingen zijn lager dan begroot, omdat er nog geen noodzaak was de afgeschreven inventaris en apparatuur te vervangen. We voeren dit wel steeds in de begroting op omdat het zomaar aan de orde kan zijn.

Nalatenschap oud-molenaar J.W. Slingerland.

Op 17 jun 2019 overleed onze oud-molenaar Jan Willem Slingerland. Molenaar van de Streefkerkse molens, zoals de Kleine molen en de laatste bewoner van) de Broekmolen. Hij heeft bij zijn leven de Molenstichting SIMAV tot zijn enige erfgenaam benoemd. Met grote erkentelijkheid dankbaarheid hebben wij dit bericht ontvangen. Op ons rustte toen de taak om, ter ondersteuning van zijn familie, voor een waardige begrafenis zorg te dragen en zijn nalatenschap af te wikkelen. De definitieve boedelbeschrijving wordt in 2020 afgewikkeld en volgens statuten formeel definitief aanvaard en in onze administratie opgenomen.

Streefkerk, 4 maart 2020

Teus van Gelder, voorzitter

Herman van Santen, secretaris

BALANS per 31 december 2019

Activa	31-12-2019	31-12-2018		Passiva	31-12-2019	31-12-2018
Vaste activa	198.392	182.803		Oprichtingskapitaal	59	59
Liquide middelen	362.295	430.537		algemene (behoedzaamheids) reserve	125.000	125.000
				reserve voor onderhoud en restauratie	412.479	390.020
				bestemmingsreserves	0	0
Overlopende activa	313.796	335.244		Overlopende passiva	336.945	433.505
Totaal	874.483	948.584		Totaal	874.483	948.584

Resultatenrekening 2019

INKOMSTEN	werkelijk 2019	begroting 2019	werkelijk 2018	UITGAVEN	werkelijk 2019	begroting 2019	werkelijk 2018
Molenuur	92.567	100.000	99.613	Verzekeringen	77.123	64.000	62.919
Draaipremie-subsidie Provincie	13.875	15.000	16.990	Draaipremies-molenaars	6.733	7.500	8.495
Diverse opbrengsten	924	500	416	Veiligheidskosten	159	4.000	0
Onderhoudssubsidies derden	0	0	0	Onderhoudskosten niet subsidiabel	15.836	35.000	24.138
				Afschrijvingen	4.522	5.000	4.132
				Advieskosten	0	0	0
				Diverse kosten	1.874	2.100	2.121
<i>molenbeheer</i>	<i>107.366</i>	<i>115.500</i>	<i>117.019</i>	<i>molenbeheer</i>	<i>106.247</i>	<i>117.600</i>	<i>101.805</i>
Onderhoud-subsidies Rijk	149.415	149.000	132.056	Onderhoudskosten molens	278.120	371.000	452.361
Onderhoud-subsidies Provincie	139.349	137.000	120.247				
Onderhoud-subsidies Gemeenten	150.241	84.000	32.942				
egalisatie onderhoudssubsidies	-142.165	7.000	133.995				
<i>onderhoud molens</i>	<i>296.840</i>	<i>377.000</i>	<i>419.240</i>	<i>onderhoud molens</i>	<i>278.120</i>	<i>371.000</i>	<i>452.361</i>
Groot-onderhoud subsidies Provincie	-1.220	30.000	8.969	Groot-onderhoud molens	7.079	60.000	15.495
	<i>-1.220</i>	<i>30.000</i>	<i>8.969</i>		<i>7.079</i>	<i>60.000</i>	<i>15.495</i>

Restauratie-subsidies Rijk	0	0	0	Restauratiekosten	491.241	1.027.000	2.992
Restauratie-subsidies Provincie	30.009	42.000	0				
Restauratie-subsidies Gemeenten	318.540	756.000	863				
Restauratie-subs. part./inst./bedr.	0	0	0				
egalisatie restauratiesubsidies	142.691	229.000	0				
restauratie molens	491.240	1.027.000	863	restauratie molens	491.241	1.027.000	2.992
Algemene-subsidies Gemeenten	65.260	64.000	65.058	Zakelijke lasten	4.308	4.500	6.580
Algemene-subs. part./inst./bedr.	6.019	8.400	10.849	Algemene kosten	53.170	56.200	43.953
Sponsoring	15.928	4.500	4.249	Afschrijvingen	1.389	4.000	994
				Kosten energie	5.804	5.200	6.209
				Kosten PR	7.379	7.000	15.041
				Overige kosten	0	0	0
organisatie	87.207	76.900	80.156	organisatie	72.050	76.900	72.777
Interest	58	100	52	Bankkosten	204	200	171
Bijzondere baten	0	0	630	Bijzondere lasten	4.089	1.000	1.700
Resultaat (nadeel)	0	27.200	20.372	Resultaat (voordeel)	22.461	0	0
Totaal	981.491	1.653.700	647.301	Totaal	981.491	1.653.700	647.301